

«فرهیختگان» بورس ۹۹ را بررسی کرد

رقص کاغذی شاخص یا عمق بخشی به بازار

صفحه ۸ را بخوانید

روزنامه خبری تحلیلی، دانشگاهی صبح ایران
صدای نخبگان، نگاه جوانان

۱۶ صفحه
تهران ۴۰۰۰ تومان
شهرستان‌ها و واحدهای دانشگاهی ۱۵۰۰ تومان

شماره مسلسل ۳۷۶۳
ممنشیه ۹ اردیبهشت ۱۳۹۹
۴ رمضان ۱۴۴۱
۲۸ آوریل ۲۰۲۰
شماره ۳۰۲۵

گفت‌وگو با رستم بامری، معلمی که جور سامانه شاد را در روستای کلاننگ دلگان می‌کشد

قصه‌های شاد
برای مدیران شاد!

www.Fdn.ir | Tue | 02 Apr 2020 | vol.10 | No. 3025 | 16 Pages

دو فیلم پرفروش امسال از کره جنوبی و بلژیک از رویای ملی به‌خامانده این کشورها می‌گویند

خروج از سایه هالیوود با بمب اتم

نصرالله پژمانفر، منتخب مردم مشهد در مجلس یازدهم در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

جامعه نباید تصور کند در مجلس یازدهم نزاع قدرت حاکم است

۱۵، ۱۶»

«فرهیختگان» در گفت‌وگو با فعالان دانشجویی کشور از اجرای

رزمایش همدلی گزارش می‌دهد

ترم همدلی

۵»

با اعلام خودمختاری گروه‌های نزدیک به امارات، وضعیت عربستان

در یمن وخیم‌ترشد

راه امارات و عربستان از هم جدا شد؟

۶»

«یادداشت ۱ -

درباره ورود قوه قضائیه به ماجرای هدررفت ۴/۸ میلیارد دلار ارز ۴۲۰۰ تومانی

دولت انتخاب کند؛ شفافیت یا حاشیه‌سازی؟

علی جمشیدی

دبیر گروه سیاسی

دو سال آژگار هرچه کارشناسان و رسانه‌ها و مراجع رسمی و غیررسمی از دولت مطالبه می‌کردند که بالاخره چه‌کسی مسئول اشتباه بزرگ دستوری کردن نرخ ارز آن هم در رقم ۴۲۰۰ تومان و بعد تخصیص نامتوازن و غیرشفاف ارز دولتی برای واردات است، هیچ‌کس زیربار نمی‌رفت؛ نه رئیس‌جمهور مسئولیت می‌پذیرفت، نه اعلام‌کننده یعنی معاون اول، نه رئیس بانک مرکزی و نه... ۲۶ فروردین‌ماه اما دیوان محاسبات کشور بخش مهمی از ابعاد این اشتباه بزرگ دولت را تعیین‌تکلیف کرد و طی گزارشی گفت که تنها در سال ۹۷، بالغ‌بر ۴/۸ میلیارد دلار ارز ۴۲۰۰ تومانی دولتی که برای واردات کالا تخصیص داده شده بود، منجر به ورود هیچ‌گونه کالایی به کشور نشده است. انتشار این گزارش رسمی به‌معنای این بود که چهار وزارتخانه صمت، بهداشت، کشاورزی و کار که به‌نوعی مسئولیتی در این زمینه داشتند و ثبت‌سفارش‌ها از جانب آنها انجام می‌شد، باید پاسخگوی ارزیابی تخصیصی باشند که در قبال آنها هیچ کالایی وارد نشده است.

در مواجهه با این گزارش رسمی، دولت بازهم به‌جای همکاری و تلاش برای روشن شدن ابعاد ماجرا، درمقابل مجلس و دیوان محاسبات ایستاد و از یک‌سو رئیس‌جمهور به دستگاه نظارتی تاخت و از سوی دیگر رئیس‌دفتر وی گفت که اساسا این گزارش را قبول ندارد. البته حسن روحانی بعدا ادعای دیگری کرد و درباره گزارش تفریق بودجه گفت: «یک بنده‌خدایی گزارش اشتباهی داده است که خود مؤلف فهمیده اشتباه کرده و آمده عذرخواهی کرده، اما باز شما دنبال آن اشتباه افتاده‌اید.»

این اظهارات با واکنش رئیس دیوان محاسبات و نمایندگان مجلس هم همراه بود و آنها نه‌تنها عذرخواهی را تکذیب کردند، بلکه رئیس دیوان محاسبات طی جوابیه‌ای رسمی در ۳۰ فروردین نوشت: «مراتب به‌صورت خاص و خیلی محرمانه طی نامه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۴ به تفصیل و با جزئیات به رئیس‌جمهور محترم منعکس شد و جناب ایشان نیز در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۴ خطاب به بانک مرکزی با تاکید بر این مهم، دستور بررسی صادر فرمودند. رونوشت دستور مذکور نیز به این دیوان واصل شد. چگونه است که رئیس‌جمهور محترم و سایر مسئولان ذی‌ربط، تا زمان قرائت گزارش تفریق در ۱۳۹۹/۱/۲۶ هیچ‌گونه خدشه یا تردیدی به صحت و دقت محتوا یا ارقام این گزارش وارد نکردند، ولی به‌محض اطلاع‌رسانی عمومی، ادعا کردند که همه‌چیز صد‌صد غلط است؟!» البته این بحث به همین یکی‌دو رفت‌وآمد ختم نشد و در روزهای بعد چالش میان دولت و دیوان همچنان ادامه یافت. در این میان اما به‌نظر می‌رسد راه جدیدی برای تعیین‌تکلیف و پیگیری بیت‌المالی که از دست رفته و بعد از دو سال هنوز برنگشته، پیدا شده است.

در همان جوابیه دیوان محاسبات در ۳۰ فروردین آمده بود: «با توجه به مطرح بودن این پرونده در دادسرا و هیات‌های مستشاری دیوان محاسبات و مرجع محترم قضایی، توصیه می‌شود؛ مسئولان دستگاه‌های مذکور و سایر دستگاه‌های اجرایی مرتبط، به‌جای صدور بی‌حاصل بیانییه و مصاحبه‌های مکرر، پس از مطالعه دقیق گزارش تفریق بودجه و مستندات آن آمادگی لازم را

به‌منظور دفاع در مراجع مذکور داشته باشند.» و حالا مستند بر همین مساله، دادستانی و رئیس قوه قضائیه هم وارد ماجرا شده‌اند. در این خصوص روز

گذشته آیت‌الله رئیسی با اشاره به همین پرونده گفت: «هیچ گزارشی تا امروز از دیوان محاسبات که حاکی از تردید یا اشتباه در گزارش تفریق بودجه سال ۹۷ باشد واصل نشده، بلکه بر اتقان گزارش تاکید هم شده است. رئیس دستگاه قضا البته خطاب به دولت و دیگر دستگاه‌ها گلایه مهمی هم مطرح و با انتقاد از نظارت‌ناپذیری آنها تاکید کرد: «همه دستگاه‌ها باید از نظارت استقبال کنند و نباید اجازه دهیم با جنجال و حاشیه‌سازی و اظهارات نامناسب در رسیدگی به پرونده وقفه و خدشه وارد شود، چراکه مساله مربوط به بیت‌المال است.»

البته برخی در این میان نگران هستند که چالش ایجادشده میان دیوان محاسبات و دولت با ورود قوه قضائیه که البته طبق قانون صورت گرفته، تبدیل به چالشی میان دو قوه مجریه و قضائیه هم بشود و اتفاقاتی که بعضا در گذشته رخ داده، دوباره تکرار شود. در این مورد هرچند نمی‌توان چنین احتمالی را رد کرد (به‌ویژه با توجه به تجربه تاریخی شکل گرفته از عملکرد دولت‌های یازدهم و دوازدهم) اما باید به این مساله هم توجه کرد که این مساله متفاوت از موضوعات و مباحث گذشته است، چراکه اولاً رقم هدررفت بیت‌المال بسیار زیاد است، ثانیاً در اوج بحران اقتصادی کشور و افزایش گرفتاری‌های مردم رخ داده و ثالثاً درون دولت نیز درگیری جدی وجود دارد و هنوز منشأ اخذ چنین تصمیمی مشخص نشده و کسی مسئولیت آن را برعهده نگرفته است. علاوه بر این، ۴/۸ میلیارد دلار وقتی مفهوم متعین و مشخص‌تری می‌یابد که می‌بینیم این رقم معادل همان وام درخواستی دولت از صندوق بین‌المللی پول برای مبارزه با کرونا بوده و چه‌بسا اگر چنین رقمی در اختیار کشور می‌بود، امکان انجام کارهای بزرگ‌تری مانند قرنطینه طولانی‌مدت یا افزایش قابل‌توجه تخت‌های بیمارستانی فراهم می‌شد.

موضوع مهم دیگر به سابقه وجود چنین شبهاتی در اذهان عمومی برمی‌گردد. هنوز بعد از گذشت چندین سال مردم خاطره تلخ فساد سه‌هزار میلیاردی را از یاد نبرده‌اند و هنوز که هنوز است به‌عنوان یک نمونه بزرگ از آن فساد که در دوران فشار اقتصادی بر مردم پدید آمد، یاد می‌کنند و باوجود اینکه بارها گفته شده حجم واقعی پول اختلاس شده آن مقدار نبود و گردش مالی چنین عددی را ساخت، مردم می‌پرسند سه‌هزار میلیارد چطور از جیب مردم و کشور رفته است؟ حالا در این مساله هم اتفاق مشابه رخ داده و درحالی‌که پول بیت‌المال هنوز به‌طور کامل از دست نرفته و از آنجا که گیرندگان ارز به‌طور کامل مشخص هستند، می‌توان امید بازگشت این رقم هنگفت را داشت، لذا نباید اجازه داد با این اهمال دوساله تداوم یابد و علاوه‌بر هدررفت بیت‌المال، در اذهان عمومی شائبه بزرگ‌تری ایجاد شود و اعتماد عمومی به کل سیستم از بین برود. ناگفته نماند در همین مدت رسانه‌های فارسی‌زبان خارجی این موضوع را به‌عنوان سوژه مهمی دست گرفته‌اند و در تالاشند تا هم از آن به‌عنوان نقطه‌ضعف حاکمیت یاد کنند و هم حین پرداختن با ضریب بالا به این موضوع بتوانند خود را به‌عنوان مرجعیت افشاگر فساد تثبیت کنند.

با توجه به همین مسائل هم هست که به‌نظر می‌رسد دولت هرقدر تغییر مسیر داده و با دیوان محاسبات و قوه قضائیه بیشتر همکاری کند، هم برای وجهه کلی دولت مناسب‌تر است و هم زبانی که کل کشور و حاکمیت از نارضایتی عمومی و بی‌اعتمادی مردم ممکن است ببیند، کاهش می‌یابد.

«یادداشت ۲ -

در لبنان چه خبر است؟

فتح بیروت با توطئه کاهش ارز ملی

مهدی طالبی

روزنامه‌نگار

مساله اصلی برای سعد حریری بازگشتش به‌قدرت است. او سال گذشته و در میانه بحران و اعتراضات لبنان از نخست‌وزیری استعفا داد تا شرایط را پیچیده‌تر کند و بتواند با گرفتن سهم بیشتری از قدرت، به دولت بازگردد. حریری فکر می‌کرد می‌تواند با تحت‌فشار گذاشتن جریانات رقیب، بار دیگر نخست‌وزیر شود اما پس از سه‌ماه کش‌وقوس نهایتاً فرد دیگری برای سمت نخست‌وزیری انتخاب شد. مدت کوتاهی پس از انتخاب حسان دیاب به نخست‌وزیری حریری، به فرانسه رفت و ۱۲ روز پیش، پس از سفری سه‌ماهه از پاریس به بیروت بازگشت. همزمان با بازگشت او به بیروت، تحلیلگران سیاسی معتقد بودند حریری با طرحی از سوی متحدان غربی- عربی خود به لبنان بازگشته است. آنها احتمال می‌دادند این کشور بار دیگر به‌روزی‌های داغ خود بازگردد. تحلیل‌ها خیلی زود به واقعیت تبدیل شدند. اگر پیش از بازگشت حریری در دوهفته قبل، هر دلار به قیمت هزار و ۶۵۰ لیر قابل خرید بود، حالا با افزایشی شدید، به چهارهزار لیر رسیده است. به‌سوازات کاهش ارزش پول ملی حالا خیابان‌های لبنان شاهد تظاهرات افرادی است که به افزایش قیمت کالاهای مختلف و بحران اقتصادی معترض هستند. معترضان لبنانی پس از استعفاي حریری، تشکیل دولت جدید و بحران کرونا خیابان‌ها را به‌مرور ترک کردند اما در دور جدید با مردم خشمگین از کاهش ارزش پول ملی تقویت شده‌اند.

مشکل کجاست؟

ریاض سلامه، رئیس بانک مرکزی لبنان که از نزدیکان جریان ۱۴ مارس به رهبری سعد حریری است تنها بازمانده قدرتمند این جناح در نهادهای مهم دولتی است. او در تمام مدت تشکیل دولت جدید لبنان به نخست‌وزیری حسان دیاب سنی‌مذهب و با حمایت جریان آزاد ملی مسیحیان و جناح‌های شیعه، به‌دنبال جمع‌آوری ارز از لبنان بود. او متهم است میلیاردها دلار را پس از جمع‌آوری از داخل لبنان به خارج از کشور منتقل کرده است. مسئولان دولت لبنان با رهگیری تحرکات مشکوک او در این مدت به‌دنبال راهی برای برکناری سلامه از بانک مرکزی بودند که ناگهان او طی چندساعت ارزش پول ملی لبنان را ۲/۵ برابر کاهش داد و قیمت هر دلار را از ۱۶۵۰ لیر به چهارهزار لیر رساند.

این مساله باعث شد نخست‌وزیر لبنان در اقدامی بی‌سابقه از رئیس بانک مرکزی انتقاد کند. دیاب روز شنبه بعد از برگزاری جلسه پنج‌ساعته و مهم کابینه درباره رئیس بانک مرکزی او را به «طراحی سیاسی» برای به‌تشن کشیدن کشور متهم کرد. نخست‌وزیر لبنان می‌گوید رفتار رئیس بانک مرکزی قابل فهم نیست و او باید به‌طور شفاف به مردم بگوید پس پرده مجاری کاهش قیمت لیر دربرابر دلار چیست.

دولت لبنان البته برخی اطلاعات درباره رفتارهای مشکوک ریاض سلامه را افشا کرده است. براساس این اطلاعات طی کمتر از سه‌ماهی که از آغاز کار دولت جدید گذشته هفت‌میلیارد دلار از پول‌های لبنان گم‌شده که از

روود بازیگر اصلی

واکنش سعد حریری به اتهامات مستند دولت به متحد نزدیک او در بانک مرکزی نشانگر هدفی است که کشورهای غربی-عربی برای او ترسیم کرده‌اند تا با مجازات آرای مردمی انتخابات ۲۰۱۸ لبنان بار دیگر دولت را در دست بگیرد. حریری بدون توجه به نخست‌وزیری چهارساله خود که نقش بزرگی در فساد اقتصادی داشته، دولت سه‌ماهه دیاب را متهم به ناکارآمدی کرده است. او بدون توجه به نقش خود در بروز بحران اقتصادی نخست‌وزیر را به بازگشت دادن کشور به دوران انتقام‌جویی سیاسی و حتی کودتا متهم کرده است. حرف اصلی او شاید از این سخنانش بیشتر مشخص شود که از دیاب خواسته دلیل وضعیت فعلی کشور را از کسانی بپرسد که در دولت او حضور دارند و روابط لبنان را با کشورهای عربی و نهادهای بین‌المللی خراب کرده‌اند. اگرچه این سخنان به‌صورت سوالاتی از زبان رهبر جریان ۱۴ مارس بیرون آمده‌اما قطعاً این جملات خلاصه‌ای از خواسته‌های کشورهایی است که حریری را برای آموزش آشوب در لبنان سه‌ماه در پاریس نگه داشته‌اند.

هدف غرب

آمریکا سال گذشته میلادی به‌طور همزمان قصد داشت با ناآرام‌سازی لبنان و عراق محور مقاومت را تضعیف کند. شاخص اعضای این محور مقاومت، دولت‌های ملی‌ای بودند که بدون وابستگی به واشنگتن در حال پیشبرد منافع ملی کشورهایشان بودند. در لبنان تلاش برای ایجاد بی‌ثباتی با مهارت سیاسی حزب‌الله و انتخاب دیاب از جناح سنی به نخست‌وزیری ناکام ماند. در عراق اما با استعفای عادل عبدالمهدی تاحدی برنامه‌های کاخ سفید با موفقیت همراه شد اما ترور شهید قاسم سلیمانی و ابومهدی المهندس در اطراف فرودگاه بغداد باعث سلسله تظاهرات‌ها و اتفاقاتی شد که نوار پیروزی‌های واشنگتن در عراق را قطع کرد. در عراق نیروهای آمریکایی با عقب‌نشینی از پایگاه‌های خود به دو منطقه الانبار در شرق عراق و اربیل در شمال این کشور عقب‌نشینی کرده‌اند و در صحنه سیاسی نیز با اجماع جریانات سیاسی روی نخست‌وزیری الکاظمی در هدف خود برای ایجاد انشقاق میان شیعیان ناکام مانده‌اند. تلاش اصلی آمریکا در منطقه همچنانص دفاع از سربل حیاتی غرب در خاورمیانه است. آمریکا گرچه از برخی پایگاه‌های خود در عراق عقب‌نشینی کرده اما عین‌الاسد در شرق عراق را -که نقشی حیاتی برای دفاع از رژیم صهیونیستی دارد- تقویت کرده است. واشنگتن در لبنان اما جایی برای عقب‌نشینی ندارد. لبنان گرچه به‌دلیل حضور حزب‌الله نمی‌تواند محل خوبی برای اجرای سیاست‌های آمریکا باشد اما واشنگتن لاجرم به‌دلیل حفظ تل آویو مجبور به حضور و بازیگری در آن است. سعد حریری در روزهای آینده خواهد کوشید بار دیگر لبنان را به آشوب کشانده و قدرت را این بار غیرمسالمت‌آمیزتر به محور غربی-عربی بازگرداند.